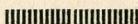

*Мов море в час прибою
із берегів тікає круга,
щоденно за Тобою
летить до неба людська туга.*

Марія Поззель-Дезенгафдт.

У шахті¹⁾.

Понуро дивилась сьогодні на нього штолня. Краплі води падали на каміння й видавали згук, немов іронічний сміх.

Обняла його нехіть; бунт проти праці. Ліниво плила кров в бючках. Руки опадали як хромі пташині крила.

Все дратувало його, стіни, каміння, руда, молот у руках, блюза на раменах, чоботи — навіть він сам.

Життя не хотіло прийти. Огорнула його відраза до кожної речі і не находив він в собі ні крихітки відваги, ні іскорки волі перебороти її.

Дозволив понести себе байдужності, а струя ставала все сильнішою.

Минувшина виповзла з хідників і кутів: навіть вона стояла там глуха й порожня — як ніщо.

Майбутність вказувала на її обличчю лише черти журби.

Що ж тоді слід було зачинати йому, коли те, що робив, було нічим, і з того, що нині й завтра творить, теж нічого не буде?

Зі змученням і повною позіхання пусткою доспівало бажання смерти. В ній прийде кінець усій нужді. В ній спочинок від усіх журб і мовчання всіх турбот.

Коли лише одній зі струй передасть керму, вона скоро пірве його.

І так хотів він віддати себе темним тіням зневіри й розпуки — без боротьби і застережень; в глухім склепінню шахти, освітленім дрижучим близком лямпки, попрашатись з життям і мрачною брамою смерти помандрувати у безжурне ніщо.

Працай!

Ах, так! Він мав ще когось на світі, хто мав право домагатись одного: його здоровля! Він мав жінку й діти!

Коли б був сам, так тоді не вагав би ся переступити порогу, тоді ніяка сила світу не втиснула б йому молота в руки — навіть

¹⁾ Уривок з „Wenn deine Seele in Güte steht...“, Franz Borgemeyer — Verlag Hildesheim. 1931.

голод — — тоді ще раз тільки підняв би його, щоби застукати до останніх дверей життя для їх відчинення...

Але нині — — ?

У вогкім холоді там під землею налягла на нього важким тягарем свідомість вимоги лишитись людиною з правом до життя, з правом самому рішати в своїх ділах і невдачах і вона відтягала на бік, неначе хотіла б відобрести силу до останнього удару.

Опертий на молоті стояв, нездібний задержати життя ані його відкинути. Вповні оглухлий.

Нараз немов малі мягкі руки спочили на його великий, твердій долоні — наче були з ним, в самотності й опущенні.

Малі пальці непомітно знову оживили кров. Наново попліла вона тілом, збудила життя і силу.

Рука вхопила за молот і підняла його до удару — не на каміння, але на ворога, що окружив його і хотів задушити: на трусливість, смерть і ніщо.

„Ні, я не відійду від вас, я хочу жити з вами і для вас працювати“.

Почата праця поклала в скелях лише хідник, а добула людині силу життя і домагання життєвого змісту, турбот і щастя.

Зрештою праця була панциною і день не стався вартим труду.

То ж тепер каміння сильніше покотилося в діл, усе теплішим ставало життя, усе більшала радість в думках за тих, що в хаті.

Аж ось і тінь просунулась: — жах — не побачити їх — тут в камяній домовині лишитись. Незчислимі небезпеки воліклиссь довкруги.

Розбив їх своєю холодною сміливістю, але зараз відживали вони знову. Не завважив поту на своїм чолі, ані умучення в руках. Одно лише наповняло по береги його душу: турбота за тих, з котрими вязала його дружба і любов.

Ні, він не піде від них — ні нині, ні завтра — ніколи, ніколи! І заки як слід усвідомив це собі, тверді долоні зложились до молитви: „Заховай їх для мене, Боже, і мене для них, Все-могучий і Ласкавий, що небо і землю держиш!“

Любов піддержує віру а віра любов і в тім трівкім союзі працював гірник байдаро в голоді й небезпеці; працював сильно з посвятою за час і вічність.

З німецької мови переклав:

J. Черкаський.

